REPUBLIKA E KOSOVËS-REPUBLIKA KOSOVA-REPUBLIC OF KOSOVA
QEVERIA E KOSOVËS-VLADA KOSOVA-GOVERNMENT OF KOSOVA
MINISTRIA E SHËNDETËSISË-MINISTARSTVO ZDRAVLJA-MINISTRY OF HEALTH
Njësia Org.
Org. Jedinica
Org Unit 02
Nr. Prot:
Broj Prot.
Prot.No: 05-4787
Nr.i faqeve
Br.stranica
No.pages -5-
Data:
Datum
Date: 08/07/2026
Prishtinë / a

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government
Ministria e Shëndetësisë/Ministry of Health/Ministarstvo Zdravstva

PROCEDURA STANDARDE OPERATIVE/PSO

EMRI I PSO: DIAGNOSTIKIMI I MYSHQEVE NË FECES (ITD04/V1.0)

PËRMBAJTJA: DOKUMENTI PËRFSHIN HAPAT KRYESORË PËR KULTIVIMIN, IDENTIFIKIMIN E MYSHQEVE DHE TESTIMIN E REZISTENCËS ANTIMIKOTIKE NË MOSTRËN E FECESIT, DUKE SIGURUAR QË TESTIMI TË KRYHET NË MËNYRË TË SAKTË DHE TË STANDARDIZUAR

VERSIONI: 1.0
DATA E APROVIMIT: 07.07.2026
AUTOR: MSH/IKSHPK
NR. I HAPAVE: VI
NR. I NËNHAPAVE: 24

APROVUAR: Jahë Gecaj
U.D. Sekretar i Përgjithshëm, Ministria e Shëndetësisë

M.V

REPUBLIKA E KOSOVËS - QEVERIA E KOSOVËS - MINISTRIA E SHËNDETËSISË - VLADA KOSOVA - MINISTARSTVO ZDRAVLJA - GOVERNMENT OF KOSOVA - MINISTRY OF HEALTH - REPUBLIC OF KOSOVA
Prishtinë / a

QËLLIMI	QËLLIMI I KËSAJ PSO ËSHTË TË SIGUROJË NJË QASJE TË STANDARDIZUAR PËR PROCESET E KULTIVIMIT, IDENTIFIKIMIT DHE TESTIMIN E REZISTENCËS ANTIMIKOTIKE NË MOSTRËN E FECESIT. PROCEDURA E PËRSHKRUAR DUHET TË ZBATOHET NGA GJITHË PERSONELI LABORATORIK.
NDËRLIDHJA ME AKTET	• LIGJI NR. 08/L-200 PËR PARANDALIMIN DHE KONTROLLIN E SËMUNDJEVE NGJITËSE, • PLANI STRATEGJIK KOMBËTAR PËR LABORATORE 2024-2030; • DORACAKU PËR MENAXHIMIN E CILËSISË NË LABORATORË; • EUCAST CLINICAL BREAKPOINTS AND DOSING OF ANTIBIOTICS 2026;
LISTA E SHKURTESAVE	• PSO - PROCEDURA STANDARDE OPERATIVE • PPM - PAJISJET PERSONALE MBROJTËSE • EUCAST- EUROPEAN COMMITTEE ON ANTIMICROBIAL SUSCEPTIBILITY TESTING • ITD- INFEKSIONET E TRAKTIT DIGJESTIV • MALDI-TOF- MATRIX-ASSISTED LASER DESORPTION/IONIZATION TIME-OF-FLIGHT

PROCEDURA

Nr.	HAPI	NËN-HAPAT
[I]	Zbatimi i masave për menaxhim të mostrave	1. Mostrën e fecesit e sjellë pacienti ose infermieri i klinikës për pacientët e hospitalizuar dhe dorëzohet në zyrën e pranimit brenda dy orëve pas marrjes nga pacienti; 2. Mostra transportohet nga laboranti në zyrën e pranimit deri në laboratorin për infeksione të traktit digjestiv; 3. Mostra e fecesit, duhet të merret para përdorimit të terapisë; 4. Laboranti kryen pranimin dhe refuzimin e mostrës së fecesit duke i respektuar kriteret e pranimit të mostrës në bazë të Doracakut për Cilësinë e punës në laborator.
[II]	Reagjentët dhe pajisjet që janë të nevojshme për testim	1. Reagjentët dhe pajisjet që janë të nevojshme për testim: **1.1 Reagjentët:** a. NaCl 0.9%; b. Mediumet ushqyese; a. Dorëza Nitrile një përdorimëshe S,M, L; b. Qese Biohazard dhe laps-ngjyrë e përhershme; majë e dyfishtë; c. Pajisjet Personale Mbrojtëse (PPM); **1.2 Pajisjet:** a. Flaka e Bunsenit; b. Ansa plastike për një përdorim me diametër 0.001 ml; c. Inkubator 24-27° O_2; d. Frigorifer 4-8° C dhe -20° C; e. Turbidometri; f. Sistemi identifikues automatik (Vitek, MALDI-TOF); g. Vizorja, matësi i zonës së inhibimit;
[III]	Veprimet laboratorike të marrjes dhe transportit të mostrës	1. Marrja e mostrës së fecesit duhet të jetë e freskët e vendosur në enë sterile; 2. Mbyllet ena sterile me kapak dhe etiketohet me emrin dhe mbiemrin e pacientit; 3. Mostra e fecesit dërgohet sa më shpejtë që është e mundur në laborator; 4. Transporti duhet të bëhet brenda 1–2 orëve nga mbledhja. 5. Nëse ka vonesë më shumë se 2 orë; a. Mostra mund të ruhet në frigorifer 2–8°C. b. Nuk duhet të lihet në temperaturë ambienti për shumë kohë, pasi myshqet mund të shumohen dhe të japin rezultat fals pozitiv.
[IV]	Veprimet e laboratorike të kultivimit të mostrës	1. Laboranti sigurohet se mediumet për kulturë janë në përputhje me rregullat për kontroll të cilësisë; 2. Laboranti shënon mediumet me informacionin e numrit identifikues të mostrës (numri i regjistrimit);

		3. Laboranti pas hapjen së kontejnerit bën mbjelljen e mostrës (feces) duke përcjellë praktikat aseptike; 4. Mbjellja e mostrës bëhet në mediumin Sabouraud dextrose Agar; 5. Pllakat e Sabouraud dextrose Agar vendosen në termostat sipas kushteve në temperaturë me O_2 24-27°C;
[V]	Veprimet laboratorike të përpunimit të mostrës pas kultivimit	1. Mikrobiologu ekzaminon pllakat për praninë e rritjes së myshqeve pas inkubimit 24 h-5 ditë të mostrës dhe identifikon kolonitë e myshqeve bazuar në: a. madhësinë; b. ngjyrën; c. morfologjinë; 2. Nëse pas 5 dite inkubimi të mostrës kultura ka rezultuar sterile nuk kërkon teste shtesë për përpunim të mëtejmë dhe interpretohet si: **"Pas kultivimit të mostrës në terrenet për myshqe nuk ka rritje të myshqeve".** 3. Nëse mikrobiologu përcakton se kultura ka rezultuar me koloni të dyshimta të myshqeve në fjalë, performon testet adekuate për të përcaktuar karakteristikat e myshqeve (sipas tabelës 1 të shtojca 1); 4. Kultura pozitive përpunohet në mediumin Cromatik Agar për identifikimin e llojit të myshqeve (Candida spp); 5. Sistemet e automatizuara të testeve biokimike për patogjenët e caktuar, në rast se janë dispozicion, mund të përdoren si zëvendësim i veprimit paraprak siç është sistemi i automatizuar (Vitek) për identifikimin e specieve mikotike, ose sistemi i specializuar MALDI-TOF; 6. Pas identifikimit final të myshqeve kryhet testi i ndjeshmërisë ndaj antimikotikëve specifik bazuar në EUCAST.
[VI]	Veprimet laboratorike të raportimit të rezultatit	1. Laboranti vendos të dhënat e regjistruara në fletë përcjellëse nga ana e mikrobiologut në sistemin informativ të laboratorit; 2. Laboranti vendos të dhënat në librin e protokollit të laboratorit, respektivisht në data bazat përkatëse të laboratorit; 3. Mikrobiologu verifikon rezultatet mbi saktësinë e analizave të raportuara nga laboranti, të dhënat për patogjenin e identifikuar, testin e ndjeshmërisë në antimikotikë dhe çdo koment ose rekomandim shtesë.

Shtojca 1.

Tabelë: Llojet kryesore të Candida spp. dhe karakteristikat laboratorike

Specia	**Pamja e kolonive në Sabouraud Agar**	**Ngjyra në CHROMagar Candida**	**Testi i tubit germinativ**	**Rëndësia klinike**
Candida albicans	Koloni të bardha-krem, të lëmuara	Jeshile	Pozitiv	Specia më e shpeshtë e izoluar te njeriu
Candida tropicalis	Koloni krem, të lëmuara	Blu në vjollcë	Negativ	Shpesh te pacientët imunokomprometuar
Candida glabrata	Koloni të vogla, krem	Rozë në vjollcë të zbehtë	Negativ	Më pak formim pseudohifash; rezistencë e shtuar ndaj disa azoleve
Candida krusei	Koloni të thata, të ashpra	Rozë e errët me buzë të çrregullta	Negativ	Rezistencë natyrale ndaj flukonazolit
Candida parapsilosis	Koloni krem, të lëmuara	E bardhë në rozë të zbehtë	Negativ	E lidhur me kateterë dhe pajisje mjekësore
Candida kefyr	Koloni krem, të lëmuara	Rozë e zbehtë	Negativ	Më pak e shpeshtë; mund të izolohet nga trakti gastrointestinal
Candida guilliermondii	Koloni krem	Rozë e zbehtë	Negativ	Patogjen oportunist
Candida lusitaniae	Koloni krem	Rozë e zbehtë	Negativ	Mund të shfaqë rezistencë ndaj amfotericinës B
Candida dubliniensis	Koloni të ngjashme me *C. albicans*	Jeshile e errët	Pozitiv	Shpesh te pacientët me imunosupresion
Candida auris	Koloni krem-bezhë	Ngjyra variabile sipas mediumit	Negativ	Patogjen emergjent me shumë rezistencë ndaj antimikotikëve